

คนต่างด้าวกับเศรษฐกิจของไทย

กล่าวโดยทั่วไป คนต่างด้าวอาจมีทั้งคนและโทษต่อเศรษฐกิจของประเทศที่คนต่าง
ต่างนั้นเข้าไปทำมาหากิน หรือไปอาศัยอยู่ กล่าวคือ ถ้าประเทศใดมีพลเมืองอยู่น้อย คนต่าง
ต่างที่มีคุณภาพทั้งด้านทรัพย์สิน เงินตราต่างประเทศและช่างฝีมือ ช่างเทคนิคต่าง ๆ เข้ามา
ก็อาจช่วยเติมกำลังแรงงานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งก็จะช่วยให้
ประเทศนั้นมีความเจริญทางเศรษฐกิจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นความจริงที่ปรากฏชัดในกรณีของ
ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ในระยะเริ่มตั้งประเทศใหม่ ๆ

สำหรับประเทศไทยเรา คนต่างด้าวกับภาวเศรษฐกิจของประเทศเป็นของคู่กัน มีทั้ง
คุณ คือผลดี และโทษ คือผลเสีย ผลดีก็คือคนไทยเราขาดความรู้ในเรื่องการค้า ช่างฝีมือ
ช่างเทคนิค ผู้ชำนาญ ด้านอุตสาหกรรม ช่างเทคนิค และเงินทุนอยู่เป็นอันมาก ต้องอาศัยชาว
ต่างประเทศไทยมาควบคุมเหลืออยู่ด้วย จึงจะเป็นผลดี

คนไทย คือผลเสียนั้นมีมากเหมือนกัน เข้ามาแย่งอาชีพของคนพื้นเมืองของไทย
โดยเข้ามาควบคุมกิจการค้าของประเทศไทย ตั้งแต่การค้าปลีกจนถึงธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม
ที่สำคัญมักจะมีคนอยู่ในมือของคนต่างด้าว เป็นต้น

๑. ในสมัยโบราณ

ประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีพลเมืองไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ ก็
เพราะปรากฏว่า ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๘๒ นั้น ประเทศไทยมีพลเมืองเพียง ๔ ล้าน ๓ แสนคนเท่า
นั้น และมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ก็มีพลเมืองรวมทั้งสิ้น ๔ ล้านคน เฉลี่ยได้ตารางกิโลเมตรละ
๑๔ คน ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงน่าจะต้องมีการแรงงานของคนต่างด้าวอยู่ไม่น้อย ซึ่งก็
ปรากฏว่าประเทศไทยเราได้ใช้วิธีจูงใจให้คนต่างด้าวเข้าเมืองเพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจ

มาตั้งแต่เริ่มตั้งประเทศ ดังปรากฏข้อความจารึกสุโขทัย (หลักที่ ๑) ว่า

เมื่อข้าพเจ้าพอรามคำแหง เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว
เจ้าเมืองเอาจิ้งกอบในไพร่กลาง ไพร่ห้าพันได้^{๒๔}

การที่เมืองสุโขทัยก่อกำเนิดเรียกเต็มจึงกอบถึงเป็นภาษีสำหรับสัตว์ และสิ่งของที่นำ
มาขายยอมเป็นการจูงใจอย่างสำคัญให้คนต่างดาวเข้ามาทำการค้าขายในราชอาณาจักร

อุตสาหกรรมใหญ่ซึ่งทำความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ราชอาณาจักรสุโขทัยอย่างยิ่ง คือ
อุตสาหกรรมทำภาชนะเครื่องเคลือบ ขากเตาที่เรียงเรียงเหลื่ออยู่ ณ จังหวัดสุโขทัย ในปัจจุบัน
เป็นประจักษ์พยานถึงความยิ่งใหญ่ ในพระราชพงศาวดารเหนือ กล่าวว่า พระร่วงนำเอา
บายช่างจีนมาทำถ้วยชาม^{๒๕} ปรากฏว่าเครื่องถ้วยชามที่ผลิตในราชอาณาจักรสุโขทัย ได้ส่ง
ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ยังพบปะเป็นของมีค่าอยู่ในอัฟริกา แอลมาหรับ อิหร่าน
อินเดีย สุมาตรา ชวา พิลิปปินส์ และเมืองจีน

ในความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ปรากฏว่ามีคนต่างดาวหลายคน มีความเกี่ยว
พันกับเศรษฐกิจของไทย แต่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ได้
ค่าขึ้นมาโดยมีขาคสาบ คนต่างดาวชาวจีนจึงเป็นกำลังของไทยในทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด
มาก ในหนังสือประวัติศาสตร์ธรรมชาติและถาวร เมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม ถึง นีโกลาส
แซรวาสต์ แต่งในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ กล่าวว่า คนจีนไปมาค้าขายกับเมืองไทยมากได้
เปรียบกับพวกมัวร์ที่เคียว มีสำเนาเข้ามาไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕ - ๒๐ ลำ^{๒๖}

^{๒๔} ประชุมพงศาวดาร, (พระนคร: พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
พระศรีกรมการวิจารณ์, ๒๔๔๔), หน้า ๑๒

^{๒๕} F.G.Giles, "Toh Lak Tradition" The Journal of
the Siam Society, Vol. XXX PT.1, P.17

^{๒๖} นีโกลาส แซรวาสต์, ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและถาวรเมืองแห่งราชอาณาจักร
สยาม, แปลโดย สันต์ ก. โภกมบุตร (พระนคร: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, ๒๕๐๒), หน้า ๒๔

ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์^{๑๑๖} ตรีศาก้างประเทศของไทย ใช้คนจีนเป็นคนเรือ
ทั้งสิ้น พวกขอขึ้นศาลกองการจะคดีกำลังทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงใช้กำลังเรือชาวไทย
เมื่อปี พ.ศ. ๒๒๐๗ (ค.ศ. ๑๖๖๔) ทำสัญญาบังคับให้สมเด็จพระนารายณ์ เลิกใช้จีนเป็นคนเรือ
และบังคับให้ลดจำนวนคนจีนเข้าเมืองให้น้อยลง

ในรายงานการสำรวจเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งมีวิธีค้นคว้าค้นคว้าวันออกของ
อังกฤษ จัดทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๒๖๖ (ค.ศ. ๑๖๒๔) กล่าวว่า เรือต่างประเทศเข้ามาค้าขาย
๗ เมืองท่าหรือท่าเรือขุดขุดนั้น มาจากทางฝั่ง หมาเกา เหมิง ไคฉินจีน สุริค และโจ
ลอมพล การค้าขนาดใหญ่อยู่ในมือพวกเปอร์เซีย และพวกมัวร์ทั้งหมด

ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสิน^{๑๑๗} ปรากฏในพระราชพงศาวดารว่า คนจีนมีอำนาจ
มาตั้งในทางราชการและการค้า ชายทั้งปวง ตำแหน่งโกษาธิบดีก็เป็นคนจีนเรียกว่าพระยา
โกษาธิบดีจีน เป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าแผ่นดินอย่างยิ่ง

สำหรับพวกมัวร์ที่มาค้าขายในกรุงศรีอยุธยา^{๑๑๘} หมายถึงพวกอิสลามที่มาจากเตอร์ก
เปอร์เซีย หรืออินเดีย มีใตเจาะจงว่าเป็นชาติหนึ่งชาติใดโดยเฉพาะ ในแผ่นดินสมเด็จพระ
นารายณ์ ทรงตั้งแขกมัวร์คนหนึ่ง เป็นออกญาพระเสด็จ ทำหน้าที่เป็นผู้ว่าราชการราชธานีศรี
อยุธยา ท่านผู้นี้ภายหลังยังทรงตำแหน่งเป็นเจ้าพระยาคลังด้วย ในจดหมายเหตุของลาอูแบร์^{๑๑๙}
ซึ่งแต่งตอนปลายแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์กล่าวว่า ในเมืองไทยขณะนั้นมีแขกมัวร์ ตั้งภูมิลำเนา
ถึงสามสี่พันคน

ในแผ่นดินสมเด็จพระเพทราชา ปรากฏในจดหมายเหตุแกมเป็เฟอ^{๑๒๐} ว่า ทรงตั้งชาว
อินเดียคนหนึ่งเป็นหัวหน้าแขกมัวร์ มีบรรดาศักดิ์ ออกญาพระยาทริยศ ท่านผู้นี้แต่งกายตามเพศแขก
สวมเสื้อคลุมคันทอง โขนมีระฆัง ทำหน้าที่เป็นนายภาษีสินค้าต่างประเทศ

^{๑๑๖} ลาอูแบร์, จดหมายเหตุลาอูแบร์ฉบับสมบูรณ์, แปลโดย สันต์ เก. โนมลบุตร
(พระนคร: สำนักพิมพ์ดาวหนา, ๒๕๐๗) หน้า ๕๐๐ - ๕๐๑

^{๑๑๗} ไทยในจดหมายเหตุแกมเป็เฟอ, (พระนคร: พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
เกอ็ชเชิน ดิโยนาม, ๒๔๘๗), หน้า ๒๖

ฝรั่งเศสแรกที่นำติดต่อกับค้าขายและผูกมิตรกับไทย คือ โปรตุเกส เริ่มเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี เมื่อ พ.ศ.๒๐๕๘ (ค.ศ.๑๕๑๕) ในแผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ชาวโปรตุเกสได้สอนวิชาทหารแบบใหม่แก่ไทย และตั้งโรงเรียนสำหรับช่วยเหลือป้องกันประเทศไทยด้วย อิทธิพลของโปรตุเกสในกรุงศรีอยุธยาเสื่อมลงไป เมืองฮอลันดาเข้ามาค้าขายแข่งขันและมีอำนาจทางทหารเหนือกว่าโปรตุเกส ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์พราหมณ์ในจดหมายเทศของจอห์น เซาว์ ชาวอังกฤษ ลงวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ.๑๖๖๑ (พ.ศ.๒๒๐๔) ว่า ที่กรุงศรีอยุธยาเวลานั้นมีชาวโปรตุเกสเหลืออยู่เพียง ๓๐๐ - ๔๐๐ คนครั้น

ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์นั้น เสนาบดีไทยพูดภาษาโปรตุเกสได้ทุกคน หนังสือสัญญาการค้าที่ไทยทำกับฝรั่งเศส ในปี พ.ศ.๑๖๗๐ (ค.ศ.๑๖๒๗) ทำขึ้นเป็น ๓ ภาษา คือ ไทย ฝรั่งเศส และโปรตุเกส

ฝรั่งเศสชื่อฮอลันดา เข้ามาติดต่อกับค้าขายกับกรุงศรีอยุธยาในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์เป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ.๒๒๔๗ (ค.ศ.๑๖๐๔) ในปี พ.ศ.๒๒๕๘ (ค.ศ.๑๖๑๕) ฮอลันดาได้ขอเรือสินค้าถวายสมเด็จพระเจ้าปราสาททองลำหนึ่ง เรือลำนี้ได้บรรทุกผ้าผ่านดินไปจำหน่ายที่เมืองมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ล่วงมาในปี พ.ศ.๒๒๖๗ (ค.ศ.๑๖๒๔) ฮอลันดาได้ใจกล้าส่งปีศาจไทย ทั้งคนให้สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทว่าสัญญายอมให้ฮอลันดาผูกขาดการค้าทางนี้กับประเทศแคบแคบ และไม่ให้คนจีนเป็นลูกเรือไปค้าต่างประเทศ ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จำต้องยอม ในแผ่นดินสมเด็จพระเพทราชา ฮอลันดาทำสัญญาฉบับใหม่ ผูกขาดการค้าทางนี้ไว้กับหนึ่งกวาง และผูกขาดการค้ากับหนึ่งหนก ซึ่งสมเด็จพระเพทราชาจำต้องยอมตามเงื่อนไข

ฝรั่งเศสสองชาติที่เข้ามาติดต่อกับค้าขายกับกรุงศรีอยุธยา คือ ฝรั่งเศส กับ อังกฤษ แต่ทำการค้าไม่เป็นลำเป็นสันเพราะถูกฮอลันดากีดกันและชักชวนของบางเดิมที่ เป็นผลให้ฝรั่งเศสและอังกฤษประสมหารชาคทุนบอยยับ

ในคอนค้นกรุงรัตนโกสินทร์ การค้ากับต่างประเทศโดยเฉพาะกับฝรั่งมีน้อยจนถึง
 แขนงสินค้าพระจอมเกล้า อังกฤษได้ตั้งเรือรจอนมาวางรับ เข้ามาทำสัญญาการค้าใน
 ลักษณะบังคับ เริ่มการเปิดประชุมประมุขเมืองใหม่ฝรั่ง สัญญาลงนามกันในปี พ.ศ. ๒๓๘๔ ซึ่ง
 ทำให้คนไทยบังคับอังกฤษมีสิทธิค้าขายได้ทุกเมืองชายทะเล และไทยเรียกภาษีเขาเข้าได้ใน
 อัตราร้อยละสามเท่านั้น เมื่อไทยตกลงทำสัญญากับอังกฤษแล้วแต่นั้น ฝรั่งชาติอื่น ๆ ก็ติด
 ตามเข้ามาขอสิทธิในการค้าขาย แบบเดียวกับอังกฤษ คือ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เคนมาร์ก
 โปรตุเกส ฮอลันดา และเยอรมัน^{๓๓๗}

สังฆราชปาลเลทิว กล่าวถึงการค้ากับประเทศไทยในระบอบนั้นไว้ ดังคำแปล
 ต่อไปนี้

ราชอาณาจักรสยาม น่าจะเป็นประเทศแห่งการค้าโคจรธรรมชาติ
 เสราะเมืองท่าและแม่น้ำใหญ่ทั้ง ๔ สายนั้น ล้วนเป็นแหล่งเปิดสำหรับ
 ผลิตผลภายในประเทศ ตั้งแต่พรมแดนจกเขตประเทศจีนนั้นลงมาทีเดียว
 เพราะฉะนั้น จึงสังเกตได้ว่า มีหัวการค้าอยู่ด้วยกันทั้งสิ้นจากเหนือจรดใต้
 ล้วนแต่มีการเคลื่อนไหวกว้างขวางตลอด แม่น้ำ เป็นเส้นทางจราจรของเรือ
 เป็นอันมาก สับสน ซึ่งนำสินค้ามาขายลงในร้านค้า หรือคลังสินค้าในพระนคร
 ภายใน ประเทศการค้านี้จะดำเนินไปด้วยการแลกเปลี่ยนสินค้ากันเสียเป็น
 ส่วนมาก โดยเฉพาะพวกคนจีนระบอบไปความมุ่งหาและป่าเขาเข้ามาเอา
 เครื่องถ้วยชามสามไหม และของไร่เบ็ดเตล็ดจากเมืองจีน ไปแลกข้าว ผ้าย
 และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากจังหวัดต่าง ๆ ที่ศมนานไป^{๓๓๘}

^{๓๓๗} สิงห์ พิชัยในพิชัย, เรื่องของเอเซีย, (ฉบับสมบูรณ์, (พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๐๐), หน้า ๘๒๒ - ๘๒๔

^{๓๓๘} สันต์ น. โภมลบุตร, เล่าเรื่องกรุงสยาม, หน้า ๓๐๕ - ๓๐๖

ทองคำที่สำคัญ ๆ คือ พระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้านาย พวกเสนาบดี พวก
ทองคำจีน ชุนนางชั้นผู้ใหญ่ ขวามธายา และชาวอาหรับ มีพ่อค้าชาวอังกฤษ
๑ ศต พุทธ ๗ ปี พระเจ้าแผ่นดินส่งเรือสินค้า ๑๕ ลำ ถึง ๑๐ ลำ ไปยังสิงคโปร์
ชวา และเมืองจีน พวกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ส่งไปบ้างคนละ ๒ ถึง ๓ ลำสำเนา
พ่อค้าจีนให้เป็นเจ้าของกลางคนมีเรือค้าตั้ง ๕ หรือ ๖ ลำ ในพระนครมีโรงงาน
ก่อสร้างขึ้นใหม่เสมอ ส่วนค้าอาหรับมีมาทุก ๆ ปี ๆ ละ ๕ หรือ ๑๐ ลำ
จากมาตราและสุราต คนจีนมีใหม่ของจีน มีเรือมาจากเกาะไหหลำ กวางตุ้ง
ฟูเกี้ยน และเมืองท่าอื่น ๆ ของประเทศจีน เป็นจำนวน ๕๐ ถึง ๖๐ ลำ

นับแต่ได้ลงนามในสัญญาการค้ากับนานาประเทศดังกล่าวมาจนถึงบัดนี้ เป็น
เวลากว่า ๑๐๐ ปีแล้ว ประเทศไทยตั้งขายขึ้นทั้งทางเกษตร อุตสาหกรรม
และพาณิชย์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง—ในระหว่างที่สหรัฐอเมริกาได้มาอาศัย
ดินแดนไทย เป็นฐานที่ต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม การเศรษฐกิจของไทย
ยิ่งเติบโตก้าวหน้าอย่างมาก การไปมาระหว่างประเทศก็เพิ่มมากขึ้น
จากสถิติของกองกรวจคนเข้าเมือง กรมตำรวจ ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ปรากฏว่า
ชาวอเมริกันเข้าออกประเทศไทยมากเป็นอันดับ ๑ ชาวมาเลเซีย อันดับ ๒
ชาวญี่ปุ่น อันดับ ๓ ชาวอังกฤษ อันดับ ๔ ชาวออสเตรเลีย อันดับ ๕ และ
ชาวเยอรมัน อันดับ ๖ จากสถิติที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ดังกล่าวนี้ จึงพอ
ให้เราทราบว่า คนต่างด้าวได้มีส่วนทำให้เศรษฐกิจของไทยได้เจริญก้าว
หน้าไปเป็นอันมาก

๒. ในสมัยปัจจุบัน

ในสมัยปัจจุบันนี้ คนต่างด้าวที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็น
อย่างยิ่ง ได้แก่ชาวจีน ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจอย่างมากในประเทศไทย ที่เป็นเช่นนั้น
ก็เพราะในประเทศไทยนั้น ชาวไทยไม่มีใครจะสนใจในการประกอบพาณิชยกรรม และไม่มีทุนรอน
พอที่จะทำพาณิชยกรรมแข่งขันกับชาวจีนได้ ชาวจีนจึงกลายเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าคนไทย

ธรรมดา นอกจากนั้น การที่ชาวจีนได้รับอนุญาตจากทางการของไทย ให้ทำการค้าขายได้ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ชาวจีนมีอิทธิพลในทางเศรษฐกิจ และธุรกิจการค้า ที่ชาวจีนประกอบนั้น ถ้าพิจารณาในแง่ประเภท เกือบจะเรียกได้ว่าชาวจีนทำการค้าทุก ประเภทและทุกระดับในเมืองไทย ธุรกิจที่ชาวจีนทำกันเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การขนส่ง การแปรรูปสินค้า การค้าปลีก และการส่งชาวไปขายยังต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงการผลิตสินค้าสำคัญของประเทศไทย ซึ่งออกไปจำหน่ายในตลาด ต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ข้าว ทุเรียน ยาง และไม้ จะเห็นได้ว่า อยู่มากในมือการควบคุมของจีน อยู่มาก เช่น

โรงสีข้าว ทั่วประเทศไทยมีโรงสีข้าวประมาณ ๑,๐๐๐ โรง เป็นของจีนเกือบ ทั้งหมด คนไทยเป็นเจ้าของไม่ถึงร้อยละ ๑๕

สวนยาง สวนยางขนาดใหญ่ ชาวจีนเป็นผู้ดำเนินการ ชาวไทยและชาวมลายู จะทำแคสวนยางขนาดเล็ก

คิงกุก กว่าครึ่งหนึ่งของเงินลงทุนในการผลิตคิงกุกเป็นของชาวยุโรป แต่เหมืองแร่ ขนาดเล็ก ซึ่งมักอยู่ประมาณ ๓๐๐ เหมืองนั้น ส่วนใหญ่เป็นของชาวจีน

ไม้ โรงเลื่อยทั่วประเทศ ซึ่งมีจำนวนกว่า ๕๐๐ โรง ส่วนใหญ่ก็เป็นของชาวจีน เช่นเดียวกับ

การที่ชาวจีนสามารถกุมเศรษฐกิจของไทยไว้ได้เช่นนี้ เนื่องจากชาวจีนเป็นผู้ที่มีวิสัยสนใจในเรื่องการค้าขาย มีความมานะพากเพียร อดทน และรู้จักประหยัด นอกจากนั้น สมาคมอาชีพของธุรกิจของชาวจีนได้ให้ความช่วยเหลือกันแพร่ธุรกิจของชาวจีนมาก เช่น ให้บริการและคำแนะนำทางเศรษฐกิจ แจกจ่ายการค้า ป้องกันการแข่งขันขายสินค้า และการ คัดราคา เป็นต้น โดยเฉพาะสมาคมพาณิชย์จีนที่มีอิทธิพลมากที่สุด จะเป็นผู้ส่งเสริมผลประโยชน์ แก่กันเศรษฐกิจของชาวจีน เป็นตัวแทนของชาวจีนต่อขงที่มีรัฐบาลไทย และมีพื้นนโยบายของ รัฐบาลคัดค้านผลประโยชน์ของเงินทั่วไป สิ่งเหล่านี้ เป็นส่วนประกอบที่ทำให้ชาวจีนมีอำนาจ ทางเศรษฐกิจมาก

ชาวจีนมักจะเริ่มดำเนินกิจการค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วขยายกิจการใหญ่โตขึ้น เป็นลำดับ ธุรกิจการค้าของชาวจีนในคอนแวนท์ จะจัดว่าเป็นแบบวิสาหกิจในครัวเรือน ไร้งบ งามของสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด ครอบครัวจีนจึงเป็นหน่วยอาชีพและเศรษฐกิจขั้นมูลฐาน เป็นสถานฝึกอาชีพให้สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นผลให้ชาวจีนชำนาญในการค้ามากขึ้น ลักษณะ เช่นนี้ทำให้ชาวจีนประสบความสำเร็จทางการค้าและเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นพัฒนาชนนอกมิให้เร่ง ข้างขึ้นได้^{๑๕}

ดังนั้น เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันนี้คนต่างด้าวซึ่งมีในประเทศไทย ไทย เช่น ญี่ปุ่น อังกฤษ อเมริกา และจีนนั้น คนต่างด้าวสัญชาติจีน เป็นผู้ที่สามารถจัดการ การของประเทศไทย ได้ตั้งแต่การค้าปลีก จนถึงธุรกิจที่สำคัญ บรรดานักธุรกิจคนสำคัญ ๆ ในประเทศไทยจึงเป็นชนจีนเกือบทั้งหมด คนจีนเป็นนายธนาคาร เจ้าของบริษัทน้ำ บริษัท ถ่อสร้างอุทกสาหรณประเภทต่าง ๆ ตลอดจนกิจการค้าขายใหญ่ อื่นหลายประเภท คือ นักธุรกิจเหล่านี้มีอิทธิพลมากในทางเศรษฐกิจ เขากับอเมริกาอิทธิพลในด้านการเมืองอยู่ด้วย โดยเป็นผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลังนิกการเมืองของประเทศ และเป็นผู้นับสนุนหลังผู้บริหารคนสำคัญของ ประเทศ ทั่วทุกที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจแล้ว ถึงไม่มีอำนาจทางการเมืองคนต่างด้าวก็ไม่ เห็นแปลด เพราะมีอำนาจทางเศรษฐกิจก็เท่ากับมีอำนาจทางการเมืองอยู่แล้ว นี่แหละเป็นพยาน ว่าทำไมคนต่างด้าวเช่นจีนในไทยจึงไม่จำเป็นต้องเรียกร้องอำนาจทางการเมืองไทยเปิดเผย อำนาจทางเศรษฐกิจของคนต่างด้าวไทย เฉพาะคนจีนที่มีเหนือคนไทย และมีส่วนตัวกันทางการเมือง คังกล่าวมาแล้วนี้เป็นพลังที่นำถลันมาก ซึ่งรัฐบาลไทยระมัดระวัง จึงได้ส่งเสริมให้คนไทยสนใจประกอบ

^{๑๕} Coughlin, Op cit, pp. 121 - 122

^{๑๖} O William Skinner, Chinese Society in Thailand,

Analytical Study, New York, University Press, 1957

ธุรกิจการค้าส่งเสริมอาชีพคนไทย และขณะเดียวกัน ก็พยายามใ้คนไทยภายใต้ที่หาให้ชาวจีนมี
บทบาทในทางเศรษฐกิจน้อยลง แต่ไม่ได้ผลเท่าไรนัก เนื่องจากคนไทยไม่สนใจในเรื่อง
การค้าขาย อิทธิพลทางเศรษฐกิจจึงตกอยู่กับชาวจีนตามเดิม

เมื่อชาวจีนมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจของประเทศเช่นนี้ ทำให้คนไทยซึ่งแต่เดิม
ไม่สนใจในหน้าที่ค้านี้ เริ่มเห็นความจำเป็นที่จะให้กิจการเศรษฐกิจตกมาอยู่ในมือของคนไทย
บ้าง รัฐบาลจึงเข้าเกี่ยวข้องกับช่วยการกำหนดแบบแผนและระเบียบทาง ๆ ให้ชาวจีนปฏิบัติเพื่อ
ลบลอิทธิพลทางเศรษฐกิจของชาวจีน ชาวจีนจึงเกิดความไม่พอใจ รู้ดีว่าพวกตนถูกบีบบังคับ
จากรัฐบาลไทย ความจริงแล้วรัฐบาลไทยต้องการส่งเสริมอาชีพทางอย่างของชาวไทย และ
ฝึกคนไทยให้รู้จักประกอบอาชีพทางอย่างเท่านั้น เป็นคั้นว่า หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก สินค้าไทยขายไม่ได้ในตลาดโลก ราคาสินค้าของรัฐบาล
ตกต่ำลง รัฐบาลจึงหันมาใ้คนไทยมาชักชวนให้คนไทยสนใจอาชีพค้าขายมากขึ้น พร้อมกันนั้น
ก็ใ้จัดตั้งหอการค้าไทยขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ เพื่อส่งเสริมการลงทุนในทางการค้าของคนไทย
แต่ก็ใ้ไม่สู้จะไ้ผลนัก เนื่องจากคนไทยไม่มีนิสัยชอบค้าขาย และไม่มี ความอดทนเพียรพอ ต่อมา
ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ รัฐบาลไทยใ้ประกาศใ้คนไทยขาย "รัฐบาลนิยม" กระตุ้นให้ชาวไทยสนใจเข้า
เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการค้า โดยมีคำขวัญว่า "ไทยทำ ไทยขาย ไทยซื้อ ไทยใช้"

นโยบายสำคัญของรัฐบาลใ้ประการหนึ่งใ้ใ้แก่ การสงวนอาชีพบางชนิดไว้สำหรับ
คนไทยโดยเฉพาะ โดยการประกาศใ้พระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพ พ.ศ. ๒๔๘๔ และ
พระราชกฤษฎีกา กำหนดอาชีพสงวนไว้ใ้เป็นอาชีพของคนไทยโดยเฉพาะ ๒๐ อย่าง เช่น
การหล่อพระพุทธรูป การทำเครื่องเงิน เครื่องถม การเรียงพิมพ์อักษรไทย การเลี้ยงไหม
การทอผ้าไหม เป็นต้น

เกี่ยวกับเรื่อง การสงวนอาชีพนี้ กระทรวงมหาดไทย ใ้หลังพิจารณาใ้รับใ้รับพระ
ราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพใหม่ ซึ่งขณะนั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา ใ้พิจารณาใ้รับพระราช
บัญญัติการประกอบอาชีพของคนต่างด้าวใหม่ ความมติของคณะรัฐมนตรีใ้ ซึ่งพระธรรมนูญเป็น
เรื่องนี้ ใ้มีใ้โอกาสเป็นกรรมการพิจารณาใ้รับพระราชบัญญัติใ้รับกล่าวมาแต่ต้นจนถึงการ
พิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

นอกจากการสงวนอาชีพแล้ว รัฐบาลยังได้ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจของคนไทย อีกด้วย โดยการออกพระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๔๘๘ กำหนดให้เจ้าของโรงงานในพระนคร - ธนบุรี ที่ใช้คนงานตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ต้องรับคนที่มีสัญชาติไทยเข้าทำงานด้วย ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนให้คนไทยได้ประกอบอาชีพเป็นหลักฐานมั่นคง นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรม การเกษตรกรรม และส่งเสริมด้านอาชีวศึกษา เพื่อให้คนไทยมีความรู้ความชำนาญในอาชีพการค้า เพื่อตั้งร้านจำหน่าย เศรษฐกิจให้กลับมาอยู่ในมือของคนไทย

อย่างไรก็ดี แม้ว่าชาวจีนในประเทศไทยในปัจจุบัน จะยังไม่ก่อให้เกิดปัญหาอย่างรุนแรงเหมือนในอดีต แต่การที่ชาวจีนสามารถคุมเศรษฐกิจของคนไทยได้นี้ก็เป็นสิ่งที่น่ากลัวมากสำหรับประเทศไทย เพราะ เมื่อมีอำนาจทางเศรษฐกิจ ก็ย่อมจะทำให้ได้อำนาจด้านอื่น ความมั่งคั่งโดยมิใช่ความดี ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลไทยจึงได้พยายามลดอำนาจทางเศรษฐกิจของชาวจีนดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม นโยบายลดอำนาจของเหล่าชาวจีนที่มีอยู่เหนือเศรษฐกิจของไทยนี้ เป็นเรื่องที่รัฐบาลได้พยายามพิจารณากันอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ เพราะว่าถ้าพยายามความคุมมากเกินไป ก็อาจจะเกิดผลร้ายต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคนไทยเรายังไม่พร้อมที่จะประกอบอาชีพบางอย่างได้อย่างมีสมรรถภาพ การสงวนอาชีพชนิดนั้นไว้ให้คนไทยทำ ก็อาจจะไม่เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย และอาจจะเกิดผลร้ายต่อเศรษฐกิจของไทยเสียอีกด้วย เพราะถ้าคุมมากเกินไป คนต่างดาวก็จะไม่ลงทุนในกิจการนั้น ๆ และคนไทยก็ไม่สามารถประกอบกิจการนั้นได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งย่อมจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยอย่างไม่ต้องสงสัย